

NOTAT

Dato: 21.10.2020
Arkivkode:
J.postID: 2020227517
Arkivsaksnr: 20/20000

Til:			
Hovedutvalg for barn og unge			

Fra: Kommunedirektøren

Vedrørende: **HP 2021-2024 - Svar på spørsmål fra representanten Elisabeth Nettet (Ap) vedr. barnehageplasser**

Representanten Elisabeth Nettet (Ap) har stilt følgende spørsmål til kommunedirektøren:

«I forbindelse med forslag om nedtak av kommunale barnehageplasser ønsker Ap noen svar på hva kommunen gjør for å opprettholde en noen lunde balanse når det kommer til antall kommunale og private barnehage i kommunen. I HP står det følgende: «Tilskuddsordningen for private barnehager stimulerer til å prioritere inntak av barn med rett til barnehageplass». Kan administrasjonen utdype mer eksakt hva som ligger i dette utsagnet. Betyr det eksempelvis at private barnehager som ikke prioriterer rettighetsbarn slik de kommunale barnehagene gjør i dag, helt eller delvis mister tilskudd fra kommunen?»

Hva skal til for å opprette en privat barnehage i Bærum kommune i dag? Hvilke kriterier legges til grunn? Hvordan sees dette opp mot det totale behovet for flere barnehageplasser i kommunen?

Hvordan anslår en at balansen mellom antallet barn som går i kommunale og private barnehager vil se ut etter endt 4 års- periode om nedbyggingen av kommunale barnehageplasser slik det er foreslått, gjennomføres?

Nedenfor følger kommunedirektørens svar:

Bakgrunn og utgangspunktet for kommunedirektørens forslag til nedtak av barnehageplasser er følgende:

- I 2020 er 43% av barnehageplassene i Bærum i kommunale barnehager, og 57% i private barnehager.
- De nærmeste årene vil barnehagene i Bærum ha ledig areal, og dermed arealmessig kapasitet til merinntak ut over budsjetterte plasser.

- I barnehageåret 2019 - 2020 hadde 179 såkalte ikke-rettighetsbarn barnehageplass, med den største andelen i private barnehager (145 plasser). Barnehagene har desidert flest ikke-rettighetsbarn i perioden januar til juni.
- I barnehageåret 2019 - 2020 hadde ca 200 barn som har fylt 1 år etter 1. desember søkt om, men ikke fått, barnehageplass.
- I henhold til forskrift er kommunen forpliktet å gi økonomisk tilskudd til private barnehageplasser som er godkjent og fått aksept for mottak av tilskudd ved oppstart av barnehageåret. Det gis tilskudd til enkeltbarn selv om det aktuelle barn ikke har lovmessig rett til plass. For barn med rett til barnehageplass gis det tilskudd hele barnehageåret. For ikke-rettighetsbarn gis det tilskudd fra oppstartdato.
- Alle barn med lovmessig rett til plass skal få barnehageplass i barnehageårene fra 2021 – 2022 og fremover.

Demografitilpasning

I kommunedirektørens forslag til handlingsprogram redegjøres det for at det vil bli reduksjon i antall barnehageplasser pga. demografitilpasning. Befolkningsprognosene tilsier at færre barn vil ha behov for barnehageplass. Med dagens dekningsgrad lagt til grunn vil det være behov for 129 færre barnehageplasser på grunn av demografitilpasning.

Kommunedirektøren har lagt til grunn at plasser som reduseres på grunn av demografiutvikling vil skje tilsvarende fordelingen av plasser i kommunale og private barnehager i dag. Det betyr at av plassene som reduseres som følge av demografitilpasning vil fordele seg ved at 43% reduseres i kommunale barnehager og 57% i private barnehager. Justering av antall barnehageplasser på grunn av demografitilpasning vil bli justert i årlig i handlingsprogramperioden, jf. tabell side 49 i forslag til handlingsprogram.

Reduksjon av kommunale barnehageplasser ved demografitilpasning planlegges og styres gjennom budsjettfordeling til barnehagene.

Premisset for reduksjon av private barnehageplasser er at private barnehager gjennom incitamentet i tilskuddsordningen vil prioritere rettighetsbarn. Ved inntak av rettighetsbarn får barnehagen tilskudd for hele barnehageåret. I dette ligger at et rettighetsbarn kan ha oppstart i barnehagen eksempelvis i november, men reglene i tilskuddsordningen slik de er utformet vil gi barnehagen rett til tilskudd for hele inneværende barnehageår (altså fra august). Er barnet derimot et ikke-rettighetsbarn gis det tilskudd fra oppstartsmåned – i dette tilfelle fra november, og ikke august slik som for rettighetsbarn.

Private barnehager kan likevel velge å ta inn ikke-rettighetsbarn, både ved hovedopptaket og gjennom barnehageåret ved ledig kapasitet. Dette faktum gir en usikkerhet ved beregning/estimerting av behov for antall barnehageplasser.

Kostnadsreducerende tiltak

I forslag til handlingsprogram foreslås det også å redusere antall barnehageplasser som et kostnadsreducerende tiltak, tilsvarende 84 barnehageplasser. Kommunen vil få et dårligere barnehagetilbud ved at en lavere andel ikke-rettighetsbarn gis tilbud om plass. Når andelen ikke-rettighetsbarn i barnehagene skal bli lavere krever det et styrt nedtak av barnehageplasser.

Kommunen kan kun styre nedtak av kommunale barnehageplasser.

Kommunale barnehageplasser er tilstrebet regulert slik at det samlet ikke blir barnehageplasser til flere ikke-rettighetsbarn enn det er budsjettmidler til. Når det blir færre ikke-rettighetsbarn som

får tilbud i kommunale barnehager er det rimelig å anta at private barnehager vil prioritere rettighetsbarn ved opptak på grunn av slik tilskuddsordningen er innrettet. Men samtidig er det en usikkerhet her ved at private barnehager kan velge å ta inn ikke-rettighetsbarn ved ledig kapasitet.

Etablering av private barnehageplasser

Det er fri etableringsrett for etablering av barnehager i dag. Det forutsettes godkjenning i henhold til bestemmelser blant annet i barnehagelov. Men det er opp til kommunen å beslutte om en ny privat barnehage skal tildeles offentlig tilskudd som er hovedinntektskilde til en privat barnehage. Kommunen får flere henvendelser med forespørsel om etablering av privat barnehage, men hvor det gis svar om at det ikke vil bli gitt offentlig tilskudd.

Ved etablering av nye private barnehager forholder kommunaldirektøren seg til de planer og føringer som kommer frem i barnehagebehovsanalysen som er vedtatt av kommunestyret. I barnehagebehovsanalysen fremkommer behov for antall plasser på lang sikt og det gis føringer for om barnehagene skal være kommunale eller private.

Kommunestyret har også i ved anledning fattet spesifikt vedtak om etablering av private barnehager. Det gjelder Fornebu Idrettsbarnehage og Hosletoppen barnehage. I reguleringsplaner kan det stilles krav til bygging av barnehager på privat grunn. Da kan utbygger bestemme hvem som skal etablere og drive barnehagen. Et eksempel på dette er Vøyen barnehage.

I en situasjon hvor det skal gjennomføres styrt avvikling av kommunale barnehageplasser vil det de nærmeste årene bli forholdsvis færre kommunale barnehageplasser sammenlignet med private. Det vises til ellers [barnehagebehovsanalysen](#).
